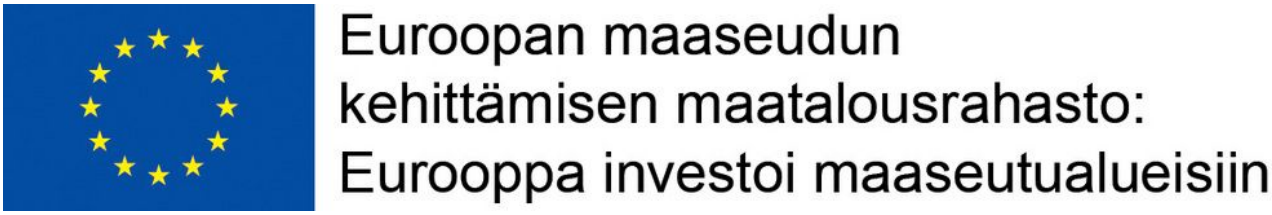
Tietoa eläintilan tautisuojauksesta alan opiskelijoille ja uusille työntekijöille

2.7.2020

Eläintiloilla on varauduttava ennaltaehkäisemään erilaisia eläintauteja. Hyvä tautisuojaus, hygienia ja tautienhallinta vähentävät eläintautien aiheuttamia taloudellisia haittoja. EläinBioTurva-hankkeen (Kuva 1) seminaarit, webinaarit, animaatio (Kuva 2) ja opas eläintilan tautisuojauksesta löytyvät bioturvallisuusnettisivulta https://www.luke.fi/biosecurity/. Oppaassa käsittelemme tautisuojausta seuraavina asiakokonaisuuksina: 1) Tautisuojaukseen vaikuttavat tekijät, 2) Eläinkauppa ja eläinten vastustuskyky, 3) Tautisulku ja suojavaatetus, 4) Eläintilan puhdas ja likainen kulkureitti, 5) Kuolleiden eläinten säilytys ja hävittäminen, 6) Rehujen ja juomaveden puhtaus ja 7) Eläintilojen puhdistus ja desinfiointi. Tästä materiaalista saa vinkkejä taudinaiheuttajien estämiselle.

Kuva 1. EläinBioTurva-hanke on saanut rahoitusta Manner-Suomen Maaseudun Kehittämisohjelmasta 2014-2020.

Tuotanto- ja sosiaalitilat ympäristöineen on pidettävä siistinä ja haittaeläimet loitolla (Kuva 2), jotta taudit eivät pääse leviämään omalla tilalla, eikä tilalta toiselle. Rakennusten raot ja ilmastointikanavien yms. aukot on tiivistettävä tai peitettävä tiheällä verkolla. Jyrsijät ja linnut eivät saa päästä saastuttamaan eläinten rehua tai juomavettä. Tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisy on halvempaa kuin jo tilalle levinneen eläintaudin poistaminen saneeraamalla. Tilan saneeraus on hyvin työlästä, kallista ja vaatii kärsivällisyyttä.

Kuva 2. Eläinsuojan pihan tulee olla peitetty karkealla soralla tai asfaltilla. Pidä mahdollinen nurmikko lyhyenä ja pihapiiri puskattomana. Sokkelien ja seinien pitää olla tiiviitä. Myös roska- ja maakasojen sekä vesilätäköiden kertymistä tulee välttää. Kuva: Tussitaikurit Oy

Tautisuojaus edesauttaa tuotantoeläinten hyvinvoinnin lisäksi tilan omistajien, työntekijöiden, alihankkijoiden, vierailijoiden ja lähiympäristön eläintilojen hyvinvointia. Tehokkaimmin taudinaiheuttajat leviävät eläinten ja niiden eritteiden välityksellä. Taudinaiheuttajat voivat levitä myös ihmisten, lintujen, haittaeläinten, kuten jyrsijöiden ja hyönteisten, tai saastuneen ravinnon ja juomaveden välityksellä. Myös taudinaiheuttajien kanssa kosketuksissa olleet suojavaatteet, työvälineet, työkoneet ja ajoneuvot yms. voivat levittää tauteja.

Selkeät ohjeet ja merkinnät heti ensimmäisestä tautisulusta alkaen auttavat toimimaan eläinsuojassa oikein. Vakituisille työntekijöille ja tilan omalle väelle kannattaa tehdä oma tautisulku ja vieraileville ammattilaisille oma. Mikäli eläintilalla käy vierailuryhmiä, tilalla tulee olla tähän tarkoitukseen sekä toimivat hyvät käytänteet että mielellään tähän tarkoitukseen omat tilat. Vieraille on tarjottava puhtaat suojavaatteet tai kertakäyttövaatteet ja jalkineet. Vierailijoille on kerrottava, miten he toimivat saavuttaessa tilalle ja tilalla ollessa. Eläinsuojassa jokaisen henkilön on vaihdettava puhtaisiin vaatteisiin ja jalkineisiin. Siirryttäessä eläinosastolta toiselle, on suositeltavaa vaihtaa osastokohtaisiin vaatteisiin ja jalkineisiin (Kuva 3).

Kuva 3. Vaate- ja jalkinevaihto tapahtuu tautisuluissa. Kuva: Kimmo Nissinen / Sedu & Vacca Oy

Eläintilalla toimitaan tilan ohjeistuksen ja hyvien käytänteiden mukaisesti. Eläinsuojan eri osastoissa on suositeltavaa käyttää osastokohtaisia puhtaita työvälineitä (Kuva 4). Vieraiden tuomat, lainatut tai yhteiskäytössä olevat työkalut ja laitteet pitää puhdistaa, pestä ja desinfioida huolellisesti, ennen kuin niitä viedään eläinsuojaan.

Tarkoin suunnitellut kulkureitit auttavat suojautumaan eläintaudeilta. Likaista reittiä pitkin kulkee tilalle tuleva ja sieltä poistuva liikenne. Puhtaat reitit ovat tilan sisäisiä kuljetuksia varten ja siellä käsitellään esimerkiksi rehua, jonka on pysyttävä puhtaana. Rehu- ja eläinkuljetusten ja maitoauton reitit tulee pitää erillään lannankuljetus- ja eläinten laidunreiteistä.

Kuva 4. Vasikkalan maitokeittiössä on vain sinne kuuluvat puhtaat välineet. Juottosangot, säilytysastiat ja muut astiat ovat käyttöjen välissä kuivumassa telineissä tai hyllyillä. Välineet kuten MilkTaxi säilytetään alustalla. Kuva: Kimmo Nissinen / Sedu & Vacca Oy

Lisätietoa eläintautien ennaltaehkäisystä ja bioturvallisuudesta löydätte sekä Luonnonvarakeskuksen nettisivulta https://www.luke.fi/biosecurity/ että Eläinten terveys ETT ry:n kotisivulta https://www.ett.fi/.

Gun Wirtanen[1], Marja Kallioniemi[2], Kimmo Nissinen[3], Hannele Suvanto[4] & Jarkko Niemi[21]Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Seinäjoki, [2]Luonnonvarakeskus Luke, Jokioinen ja Seinäjoki, [3]Sedu, Ilmajoki & [4]Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti, Seinäjoki